

Tala film, tala liv
– en metod för ett
fördjupat filmsamtal

sensus

Svenska kyrkan

Hej!

”Det här var en bra film, jag är alldeles stum efter den här filmen.” ”Jag tyckte det var en dålig film, den sa mig ingenting.” Detta är vanliga kommentarer efter att någon sett en film. Men hur kan samtalet om de existentiella frågorna som filmen berört fortsätta? Vi kände att det behövs en enkel metod som möjliggjorde ett fördjupat samtal om film.

År 2003 växte tanken med filmgrupper sakta fram. Tillsammans med anställda på Folkets bio arrangerade vi söndagsfilm med samtal under flera år. Ett koncept som byggde på en filmvisning en söndag i månaden. Filmen som visades hade till syfte att väcka existentiella frågeställningar. Efter filmen fördes ett panelsamtal med tre inbjudna gäster, kunniga på den söndagens filmtema. Samtalet leddes av en erfaren moderator. I dessa samtal uppstod ofta fantastiska möten av så väl ideologisk karaktär som teologiskt, samhällelig och etisk. Med hjälp av filmen möttes människor över samhällsgränser och berikade varandra med tankar och erfarenheter. Den inbjudna panelens samtal öppnades mot slutet av timmen upp till ett samtal i vilket alla biobesökare var välkomna att delta. Hos oss föddes en tanke om att utveckla och stimulera filmpublikens delaktighet och en ny form att se film och samtala började ta form. För att fler människor skulle våga dela med sig av sina tankar efter krävdes ett annat koncept. Behovet av att mötas i ett nära samtal om film var tydligt och det blev tidigt i processen klart att gruppen måste vara relativt liten.

Gruppens möte byggde på att alla är subjekt och delar med sig av sig själva. En mindre grupp är idealisk och samtalet efter filmen blir otvunget med en enkel struktur. Målet var att erbjuda en mötesplats för det personliga samtalet om frågor som berör efter en film. Vår utgångspunkt var att våra liv, vår tro och erfarenhet har en samtalspartner i filmens karaktärer.

Vi tror att lärande sker bäst i samspel med andra, där varje människas erfarenheter är utgångspunkt för lärande. I mötet med andra som vill tala om film och samtidigt vill dela med sig av sitt liv tror vi att det uppstår något större än det vi upplever på egen hand.

Första gången vi provade konceptet var under Göteborg Film Festival 2004. Då hade vi åtta grupper som såg tre filmer. Sedan dess har det erbjudits grupper. Varje år gläds vi över fina samtal där livet och filmen väver ett mönster av personliga reflektioner och ett möte mellan olika tankar och människors liv.

Hälsningar
Annika och Ylva

DENNA HANDLEDDNING ÄR till för er som i grupp vill samtala om film och existentiella frågor. Metoden Tala film, tala liv främjar ett fördjupat samtal där var och en delar med sig av de tankar och känslor som filmen väcker. Ni kommer att se filmen ur nya perspektiv när ni lämnar åsikter utanför och låter den personliga upplevelsen och filmens innehåll vara i fokus. Metoden vänder sig till mindre grupper om fyra till åtta personer. Gruppen ser filmen tillsammans och samtalet efteråt tar cirka en timma.

Gruppsamtalet

Metoden bygger på att alla i gruppen delar med sig av sina tankar, känslor och erfarenheter. I samtalsformen rundan går ordet laget runt och det är bara den som har ordet som får tala. Var och en får möjlighet att tala utan att bli avbruten och att lyssna utan att avkrävas en reflektion över den andres berättelse.

Första träffen sker innan gruppen sett den första filmen. Då presenterar sig deltagarna för varandra och får de tre nycklarna av ledaren som också talar om förutsättningar för ett gott samtal. Dessa nycklar fungerar sedan som ingångar när gruppen ser filmen.

Nycklarna

De tre nycklarna ger samtalet styrfart och hjälper gruppen hålla det nära och goda samtalet i fokus.

Nycklarna är:

1. En känsla
2. En person
3. En scen

Samtalet berör en nyckel i taget.

1. VILKEN KÄNSLA HAR DU EFTER FILMEN?

En känsla som stannar kvar inom mig efter filmen delas med gruppen.

Till en början kan det vara svårt att få tag på sin känsla, ofta sitter den i magen och är omedelbar. Ibland vill den inte ge sig tillkänna och efter ett tag finns kanske fler känslor i omlopp. Var och en får en stund på sig att känna efter under tystnad och välja en av känslorna att berätta om för gruppen.

Att hitta sin känsla och bestämma sig för vilken man vill presentera för andra kan vara svårt och upplevs ofta som personligt, därför är det viktigt att just känslan inte kommenteras av någon i gruppen. Vem vill börja? Och rundan görs...

2. VILKEN PERSON BERÖRDE DIG I FILMEN?

En person i filmen som talade till mig och som berörde mig väljs av gruppdeltagarna.

Ofta kommer många karaktärer upp till ytan och det kan ta ett tag att välja ”sin person”. Under rundan får varje deltagare berätta om varför de valt just den personen och vad det var som berörde hos just henne eller honom. Vad det var som gjorde mig upprörd, stolt, glad eller ledsen i möte med personen?

Här kan det efter rundan få bli ett kort samtal då varsamma frågor kan ställas. Det är viktigt att samtalet hela tiden utgår från den enskilde deltagaren och att ingen känner sig ifrågasatt eller kränkt.

3. VILKEN SCEN DRÖJER SIG KVAR INOM DIG?

En scen som satte sig på nädhinnan eller som jag inte kan bli kvitt och som särskilt berörde mig.

Här blir samtalet ofta lite längre och kan lätt dra iväg. Viktigt är att varje person får ungefär lika mycket tid på sig och att ingen börjar kommentera förrän hela rundan är genomförd. När en scen beskrivs så vävs personer och känslor samman och ofta känns det bra att avsluta samtalet efter denna nyckel.

Det goda samtalet

Det goda samtalet ger oss möjlighet att på ett jämlikt sätt dela erfarenheter och tankar med varandra. Då behövs en trygg, öppen och tillåtande miljö. Punkterna nedan kan bidra till en sådan miljö:

- Vi är här för vår egen skull.
- Det är bra att vi är olika. Det ger oss en djupare och bredare förståelse för filmen.
- Vi recenserar inte filmen, utan låter filmen bli grunden för ett samtal.
- Vi talar personligt. Vi utgår från egna erfarenheter.
- Vi lyssnar aktivt. (Det är en spännande övning!)
- Det som sägs i gruppen stannar inom gruppen.

Samtalsledarens uppgift

Samtalsledarens uppgift är att hjälpa deltagarna att följa de uppgjorda spelreglerna. Ledaren har också ansvar för att tidsramarna hålls och att ordet fördelas så att alla ges lika stor möjlighet att delta i samtalet.

KONTAKT

Ylva Leitzinger, studentpräst, Svenska kyrkan, ylva.leitzinger@svenskakyrkan.se

Annika Broman, verksamhetsutvecklare, Sensus studieförbund, annika.broman@sensus.se